

15
Փարա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, անարժեք չի հաշուարկուի և փառանքաց համար 7 արծաթ մեծիկ կ'առնուի: Գաղութական արձագանքները մեր վրայ է: Վերջնական և անհրաժեշտ բաները մեր վրայ կը հաշուարկուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կ'առնուի անմիջապէս և անվճար: Գիր թիւը փոփոխ լինելու և փոխարինելու համար 3 արծաթ է: Գաղութական արձագանքները մեր վրայ է: Վերջնական և անհրաժեշտ բաները մեր վրայ կը հաշուարկուին:

Ա. Չ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Քարաբերդ 29 յուլիս 1883

... Խմբագրողական Տէր

Հրատարակող օրը ամեն օր կը հրատարակուի, անարժեք չի հաշուարկուի և փառանքաց համար 7 արծաթ մեծիկ կ'առնուի: Գաղութական արձագանքները մեր վրայ է: Վերջնական և անհրաժեշտ բաները մեր վրայ կը հաշուարկուին:

Ուրախ եմ որ քիմ առաջին հրատարակողին տեսութիւնը կը պատկանի այն բերկրաւոր լրագրողին, որը հազիւ երբեք կը փոխուի Հայաստանի մշակութային արտերի մօտ իրեն առկայեալ կոմիտէի մը նման ցոլացումը, ուրախ եմ այն, զի բացարձակ անհրաժեշտ է լրագրողին անհրաժեշտ ժողովները, որքայոք կը յաջան զօրութեամբ վարժարանական հարցով:

Հաստատուած կրնան ապացոյց համարուիլ քաղաքի Սմբատեան վարժարանի կրթական փոփոխութիւնը և բարեկարգութիւնը, որքայոք թիւքէն կ'առնուի և վարժարանի նման պատուական երկրորդ արդարութեան մը ջանք կը պարտին, կեդրոնական վարժարանի խնդիր, որ ծնունդ առած է մասնաւորապէս վիճակի ազդեցութեամբ առաջնորդ Գեր. Յակոբոս արքեպիսկոպոսի առաջնորդութեան ընդհ. ժողովը բերած ջանք առաջարկէն. Գեր. Յակոբոսի հոգեւոր վարժարանի շինութիւնը որ գրեթէ աւարտած է Առաջնորդ արքեպիսկոպոսի հօր յորդորանքով և առաջնորդական Հայ ժողովրդեան ջանք շնորհիւ, Մէլքի մասնաւորապէս վարժարանի կրթական փոփոխութիւնը, որով զայն Պ. Արամի նման կարող ձեռքի մը յանձնել խորհուրդ է, և վերջապէս Մէլքի ազդեցութեամբ վարժարանը որ կատարած տարեկան հանգիստին մէկ համառօտ նշանակութիւնը ընդհ. համար իջած եմ արդէն յառաջդ:

Այս հանգիստ տեղի ունեցաւ մօտաւ 17ին ի սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ Մէլքի յի: Սորա փայլ առաւելապէս կը կայանար աշակերտութեան ցոյց առած յառաջդիմական եւ անհրաժեշտ և այս առթիւ կ'առնուի անհրաժեշտ մէկ:

Անակտէն էր՝ որ հրատարակելու բոլոր պատուաւոր ազդեցութիւնը, որքայոք միտ իրող վիճակացած էին գալ, Հայ. գէորգի նախագահութիւնը հայրագութ յօդարարութեամբ մը յանձն առած էր Գեր. Առաջնորդ արքեպիսկոպոսի Հայրենի կը քարենին հանգիստավայրին վայելուչ զարդարանք, և որ ի մէջ այլոց ի տես դրուած էին նաեւ աշակերտութեան ձեռագործներ: Ուսանողաց խումբ առաջին օրը յայնչեալ բնական է, ազդեցութիւն երգով մը, Պարոն Արամ հայ. գէորգ բացուած նկատելով, անմիջապէս օտար ելաւ և որոտուիչ եղանակով մը բացարձակ իրական տեսիլ կը թուարան կարեւորութիւն յենած հանրական և անվիճելի սկզբունք վրայ: Մասնաւոր ըրաւ նաեւ այն վիճակները զորոք կրած էր Հայ ազգ. նախնական եկեղեցւոյ հարցով զարդարուլ ոչ այնքան կարողութեան, քան օրը իր կամեցողութեան մը պակասութեան: Պ. Արամի յաջորդեցին հետ. ըզհետէ երեք աշակերտութիւն: Օր. Թ. Տէր Մեհրաբեան բաւական յառաջ լեզուութեան միտքով զարթոյց իր ծնունդով թէ անկէ միայն հետք է ակնկալել, ամեն ինչ որ վերաբերութիւն ունի ժողովրդեան իսկական շահուն հետ: Օր. Ա. Ուրախութեան մասնաւորապէս խօսեցաւ ուսման կարեւորութեան վրայ և Օր. Մ. Նազարեթեան թոթով այլ քաղցր լեզուով ցրցուց թէ, մեծ է մանկան բազմաշան պարտաւորութեանց մէջ առ իւր ծնունդ ունենալիք յարգանքով պարտք, որքայոք ինչ մօլ և գործվածք կը հակեն իրեն և իրեն յառաջդիմութեան վրայ:

Աշակերտութեան երեք ամիսի քաղցրաւ նուազ երգերով և հանգիստեան ժողովրդեան ծախսարարութիւններով ընդհ. հատուած այս տեսնալութիւնը վերջ գտնելէ անմիջապէս յետոյ, և թէ աշակերտութիւնը տարածալսութիւն մը ներկայեցին, չորսն ընդգէմ մէկ չորսին, պաշտպանելով ուսումնական և անկէ առաջ եկած օգուտներն: Մէկ կողմէն կ'իրթլեզուն, իսկ հանգիստեան ճիւղին տեղական կ'առ բարբառն՝ երգով՝ այն է կ'իրթ և անկ'իրթ կենաց ճիւղիտ նշարագիրն ըրին, մի և նոյն տոտն բացարձակ ցուցնելով այն առաւելութիւնները զորոք առաջինը կը պահէ վերջնայն գաւհիկ զգացմանց քով:

Հոսով ապա խօսք տանելով Գեր. Նա. խազան արքեպիսկոպոսի, յազեալ օրով գան. գաղութաց թէ՛ իւր երեք տարուայ մարտիրոսական պաշտօնավարութիւնը բազմապէս արդիւնք յառաջ չէ բերած կըրթական տեսնելով, թէ օրը իր զգալի եղած է կ'իրթութեան պէտք, մասնաւորապէս ի բազմապէս հետք տեսնալով մնացած ժողովրդեան համար, նոյնքան առաւել. զած են անոր զգացումներ առ այն վերջնական գործ:

Ի վերջոյ անցողական տեսնելով մը ընդհ. վարժարանին արդի վիճակին վերջոյ, օրհնեց և առաւել եւառաւելապէս աշխատել յորդորեց թէ ուսանողները, թէ վարժարանի և թէ պատուական իւր նամակաւորները. այսպէս վերջապէս հանգեալ, թողով ժողովրդեան վրայ խոր ու քաղցր ապաւորութիւն մը:

Արդարութեան պարտք մ'է յիշել թէ՛ հանգիստ ունէր իւր թերութիւններ, օրհնեց իրաւարը կրնար համարուիլ վարժարանին կենաց մանրապատկեր նկարագրութիւնը ընդ տեղեկագրի չգոյուլութիւն՝ որոյ պաշտօնը ինչպէս ըրինք, մասնաւոր կատարեց Առաջնորդ Ս. Հայրեն. Այս պարտաւորութիւնը կը վերաբերէր խնամակալութեան, զոր կը օրհնէր թէ. թեցնել, իրաւար տեսնելով գաւառական սովորութիւն մը՝ որ կարծեցեալ համեմատութեան մօլով կը պրկէ կանանց լեզուն:

Սիրելի վիճակաւոր առկայ յանուն ազգի յառաջդիմութեան թափուած կաթիլ մը քրտանք արժէքն իսկ, արդարութեան անալոյսելի պարտք կը համարիմ հրատարակուլ յայտնել իմ և համայն Մէլքեցւոյ գոհունակութիւնն այն առաւել աշխատութեանց մօտին՝ զորս չեն խնայած պատուական խնամակալութեան անհրաժեշտ տիկնանց: Սքա՛ որք կը վերաբերին Մէլքեցւոյ էն պատուաւոր ընտանեաց գոհուն, իրենց ուսման վրայ առած միջնական վարժարանին ծախքը հազարու համար առ ու ան տիկնոջ դիմելու և առաջ հաւաքելու ձեռնարկ, երեք տարիէ առաջին կը պահէն այն վարժարան, և

ազգասիրութեան գեղեցիկ ու զգալի օրինակներ կուտան, որք կը պակասին դըժբաղդաբար ուրիշ գաւառացի կանանց մեծագոյն մասին վրայ: Փառք ու պատիւ իրենց:

Աղայելով, Տէր Խմբագրապետ, որ բարեհաճիք սոյն քաջաբերական գրութիւն հիւրընկալել Ձեր պատշաճական թերթի մէջ:

Մեծ միշտ յարգանք
Յովսէփ Դ. Փախազեան

Երէկ Խառն ժողով հրաւիրուած ըլլալով, Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդին նախագահութեամբ գումարեցաւ, և Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ որ մէկ ու կէս ժամ տեւեց: Այս խորհրդակցութեան արդիւնքն եղաւ սպասել Ս. Պատրիարք Հօր վերադարձին:

Իսկ Կրօնական ժողովը առանձին նիստ ըրաւ և քանի մը թաղային խնդիրներով զբաղեցաւ:

Իսկ Կրօնական ժողովը առանձին նիստ ըրաւ:

Վանայ Խառն ժողովոյ կողմէն ազգային Պատրիարքարան ղրկուած գիր մը կը խնդրէ որ ազգային վարչութիւնը Ամեն. Խորհրդան Սրբազանի հրաժարակալն չընդունելով, ժամանակ մը ևս առաջնորդական պաշտօնը շարունակելու համար յանձնարարութիւն ընէ անոր: Իսկ եթէ անկարելի է վանայ գաւառական վարչութիւնը Խորհրդան Սրբազանի հետ խօս. հրդեակցութեամբ առաջնորդական փոխանորդ մը կարգէ. և կամ Կեդր. վարչութիւնը վանայ գաւառին առաջ. Տեղապահ մը կամ առաջնորդ մը ընտրելու արտօնութիւն տայ:

Սոյն նամակը կը յաւելու թէ Ազգային ժողովներն իրենց պաշտօնը կը շարունակեն, սակայն առաջնորդական խնդրոյն կարգադրութիւնը անհրաժեշտ եղած է:

Կիւրիքի ժողովրդեան կողմէն ազգային Պատրիարքարան ղրկուած յուլիս 7 թուականաւ հանրագիր մը Կիւրիքի բանտարկելոց՝ Բրդ մէջը կը գտնուի Սի. նախնան անուն երիտասարդ մը, աղատութիւնը ձեռք բերելու համար անմիջական անորէնութիւն մը ընել կը խնդրէ:

Սոյն հանրագիրը կը յայտնէ թէ այս խնդրոյն քննութեան համար Կիւրիքի ղըր. կուած պաշտօնէտոյն Կիւրիքի գէպքին խիստ աննշան բան մը ըլլալուն համադրուած է եղեր:

Սերառտիոյ և Տրապիզոնի Դեր. առաջնորդներն ալ Կիւրիքի բանտարկելոց աղատութեան համար խնդիր ըրեր են ի Պատրիարքարան:

Պիէճիկի թիւրքմէն հայաքանակ զիւն ղի ժողովուրդը դաւանադէս կը գտնուէ. որ Օգոստինոս տնայն հաւովմէական վարդապետի մը գէտ, որ ապօրէն պատկանելով և շահագործական գործերով ժո-

ղովուրդը կը կեդրէ և կը հարստահարէ եղեր:

Ս. Պատրիարք Հօրը առկէ առաջ Դեր. Ազգային սրբազանի բողոք բարձած էր այս վարդապետին գէտ. սակայն կերէի թէ այս մասին ու է տնօրինութիւն մը չըլլալով, վերադարձաւ վարդապետը իւր կեդր. քուսնները շարունակելու ազատ ապարէզ գտեր է:

Օրտուի Չամաչու գիւղի Տ. Յարութիւն քահանային աւագակաց ձեռքը գերի իյնալը, և տանց ետեւէն գացող չորս տնայն երկուքին սպանուած և միւս երկուքին վերաւորուած ըլլալը գրած էինք արդէն:

Պատրիարքարան հասած գրութեան մը նայելով, վերադարձաւ քահանայն ազատ արձակուելու է 20 ասկի վճարելու երաշխաւորութիւն տալով. և վերաւորեալներէն մին մեւեր իսկ միւսը անյոյս վիճակի մէջ է եղեր:

Ամասիայէն մեզ հասած տեղեկութեանց նայելով Դեր. Եղեռեան Ամասիոյ նորընտիր առաջնորդ Դեր. Պողոս վարդապետի դժուարութիւններն յարուցանելու օկոսէ: Պողոս վարդապետ ուր որ երթայ, Եղեռեան եպիսկոպոս ալ ըստուերի մը պէս ետեւէն կը հասնի և զանիկա կը հալածէ եղեր, ամեն ուրեք Պողոս վարդապետի գործոց արգելք կըլլայ և ինպատիւ իրեն ժողովրդական հանրագրեր ստորագրել կուտայ եղեր:

Այլը օրհասականը հզօրագոյն կըսուին:

ԵՂԵՐԵԱՆԻ ՖԵՆԵՐՃԵԱՆ

Ժաւօք օրտի կը գուժեն իրենց ազգականաց և բարեկամաց թէ՛ իրենց քօրն Օր. Գրիգորի ֆենեֆՃԵԱՆ տաճարէն կը քննարկուի և կանգնէ ի հառակի 27 ամաց որոյ յուղարկութեան տիպուր հանգէն պիտի կատարուի այսօր ի ժամ 7 ի Մայր եկեղեցւոյ, ուրկէ մարմինը Պալքըլի գերեզմանատունը պիտի փոխադրուի:

Վազըթ այս առաւօտ կը հերքէ լրագրաց օմանց այն լուրը թէ՛ Վեհ. Սուլթանը հրամանագիր մը ղրկած ըլլայ Ս. Պատրիարքին՝ իւր հրաժարակալն յետո կոչելու համար. և կը յաւելու թէ՛ այս լուրը բոլորովին անհիմն և չարակամաց օմանց հնարած մէկ գիւտն ըլլալով, ոչ Բ. Դուռը այդպիսի հրամանագիր մը ղրկուած և ոչ Մարտիոս Սիմօն պէյի կամ ուրիշի ձեռքը Ս. Պատրիարքին այդպիսի հրաման մը հաղորդուած է:

Սակայն մեք շատ աղէկ գիտեմք որ Վեհ. Սուլթանին կողմէն և Վեհ. Մալ-

րօնէն փաշայի ստորագրութեամբ հրամանագիր մը ղրկուած է Ս. Պատրիարքին իւր հրաժարակալն յետո կոչելու համար: Այս հրամանագիրը Կոյս. պալատէն ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօր հաղորդուած է ի Խաղիլ. հետեւաբար վազըթի վերայիցալ լուրը սխալ հասկացողութեան արդիւնք է:

ՆԵՐՔԻՆ

Թրիքտէէն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՛ աւետիական կառավարութիւնը Փօքր Աօրայէն հասած նաւերուն համար հաստատած գարան: Թինան բարձեր է:

— Պէնկագիէն հասած վերջին լրաց նայելով, տեղւոյն առողջութիւնը խիստ բարւոք է. և թէ և ոչ մէկ փախստական Եղիպտոսէն ուր կուտակութեան մէջ չէ կրցած մտնել. սակայն Աթէնքէն կի. մօցնեն թէ՛ Պէնկագիէն հասնող նաւ մը Սանդորէն կղզին հանդիպած ըլլալով, սոյն կղզին վարակեալ կը համարուի:

— Դահիթէն Սթանաարի հետեւալը կը գրեն:

Անախարարաց ժողովը հրովարտակ մը վաւերացուցած է, որ մօտեւո պիտի հրաւարակուի, և որ երեսուն և մէկ անգամներէ բաղկացեալ Պետական խորհուրդ մը կանուանէ. սոյն խորհուրդը օրէնսդրական նախաձեռնութիւն պիտի ունենայ և իր օրոշումները նախ նախա. րարաց ժողովոյ և ապա Մերակոյտին հաւանութեան պիտի ներկայանան:

Վեհական խորհուրդը վարչական ուղղութիւն չպիտի ունենայ և առաջիննա. խորարին նախագահութեամբ պիտի գումարի. սոյն խորհուրդին անդամ պիտի ըլլան ութ նախարարութեանց փոխ. քարուղարները, երեք դատական խորհրդականները, ընդհ. պարտուց չորս քօմիսները և երկու թուղեաց, կառուածոց ծախիւն տնօրէնները: ամենմէ զատ չորս անդամ ևս նախագահէն պիտի ընտրուին:

Սոյն պետական խորհուրդ տնօրէններէն 10 ը բնիկ, 3 ը գաղղիացի, 3 ը անգղիացի, 3 ը աւստրիացի, 2 ը լատացի և 2 ը Հայ պիտի ըլլան. ի բաց աւել նախագահը, գանձուց խորհրդականը և չորս մասնաւոր տնօրէնները:

— Էքսփրէս կըսէ թէ Նիքօլա իշխանը յառաջիկայ շաբաթ կամ երկուշաբթի պիտի մեկնի:

— Պ. Բրիմգէրի մահուամբ ընդհ. պարտուց վարչական խորհրդոյ մէկ անդամը թափուր մնացած ըլլալով, սոյն անդամ Պ. Կօչէրի տրուել էր, որ սոյն պատճառաւ իւր Բ. Դուռն օրէնսդէտ խորհրդականի պաշտօնը կը ձգէ:

— Ձրոյց կայ թէ առաւել կառու. վարութիւնը Ս. Փէթրոպօլիկի պալատ. րական գործակատարը չէ ուղած հանչում:

— Երէկ գրած էինք թէ երեքշաբթի օր նախարարաց ժողով գումարած էր. Էքսփրէս կըսէ թէ սոյն ժողովին նիւթը Դարաւաղի սահմանադրոյ խնդիրն էր շտէ:

— Մէհմէտ Շէքիք փաշայի աւագանի
կողմէն զորութիւնը գրած էինք.
փաշային օրդիքն իրենց հօր ազատու-
թեանը վրայ Օգոստ. Սուլթանին շնոր-
հակալութեան գիր մ'ուղղեր են :

— Նիգօլա իշխանն իւր ամուսնոյն
հեռագրաւ իմացուցած ըլլալով Օգոստ.
Սուլթանին իրեն Շէքիքաթի պատուա-
նշանը շնորհած ըլլալը, Միլէնա իշխա-
նահին ի պատասխանի հետեւեալ հեռա-
գիրն ուղղած է իշխանին .

« Հաճեցէք Վեհ. Սուլթանին ներկա-
յացել իմ խորին և անկեղծ երախտա-
գիտութեան հաւատարմի իւր այն շնոր-
հաց համար, որով զիս կը պատուէ. ձեր
բարեմաղթութեանցը համար որոնց
շնորհակալ եմ, ամենքնիւ ալ ողջ առողջ
եմք » :

— Փարէ ամենլով ըսած էինք թէ
մայրաքաղաքին պաշտպանական գործա-
կատարը ուրբաթ օր կէօք-Սուլի երթա-
լով, Նիգօլա իշխանէն չէր ընդունուած,
այլ Գարաթաղի արտաքին գործոց նա-
խարարէն :

Պաշտպանական գործակատարը Փարի
գիր մ'ուղղելով կը հերքէ այդ լուրը և
կըսէ թէ ինք իշխանին մայրաքաղաք
հասնելուն հետեւեալ օրը կէօք-Սուլի գա-
ցեր և նայն իսկ իշխանէն սիրալիր կեր-
պով ընդունուած է :

— Փարիզեան թերթ մը կը ծանուցա-
նէ թէ Օսմ. ընդհ. պարտուց վարչական

խորհրդոյ նախագահ Պ. Էսկար Վէնտան
Լօնտոն գացեր է, Պաշտպանական փոքր
տէրութեանց սոյն պարտուց մասնակցու-
թեան խնդրոյն վրայ, անդդ. կառավա-
րութեան հետ խորհրդակցելու համար :

Պ. Էսկար Վէնտանի անդդ. կառավա-
րութեան մասնակցած ծրագրին նայելով
սոյն փոքր տէրութիւնը ամենքն ի միա-
սին 29 տարի շարունակ 285,000 օսմ.
սակի պիտի վճարեն :

— Անդդիական գերապետաւոր գոր-
ծակաւար Պ. Ուրիտհամ Բ. Դրան ծանու-
ցագիր մ'ուղղելով խնդրած էր որ անդ-
դիական փոքրիկ շագնաւուց Օսմ. ծա-
վեղերքներու վրայ բանելու թոյլտու-
թիւն տրուի :

Բ. Դրանը սոյն խնդիրը մերժած էր :

Այժմ Պ. Ուրիտհամ Բ. Դրանէն կրկին խնդ-
րեր է որ սոյն թոյլտուութիւնը տրուի,
խոստանալով որ անդդիական կառավա-
րութիւնն ալ նոյն թոյլտուութիւնը առ-
Օսմ. պաշտիկ շագնաւուց, կը յուսացուի
որ այս կերպով խնդիրը կարգադրուի :

— Բ. Դրան խորհրդական գերմանա-
ցի կօշէր էֆ. ի հանգուցեալ Պ. Փրիմ-
քէրի տեղ անուղղակի արաց տեսչութեան
գերմանացի պատուիրակ ընտրուած ըլ-
լալով, Վեհ. Սուլթանը հրամանագրով
մը նորա նոր պաշտօնը կը վստահեցնէ,
նախկին պաշտօնն ալ ի միասին ունենա-
լով :

— Առանայի երկաթուղեաց ընկերու-

թեան վերառեալ շինութեանց պաշ-
տօնէին կը հեռագրէ թէ՝ Թիրէէն մին-
չեւ Թուրքալի շինուած 481/2 հազարա-
մէթր երկաթուղեաց գիծը աւարտեր և
ամայս 17 ին հանգիստաւ կերպիւ բաց-
ուէր և համարդ աւ պարտք փոխադ-
րել սկսեր են :

— Օգոստոս 28ի քօլէրալին ցանկը
Աղէքսանդրիա 12 մեւեալ
Ջաղանան տեղեր 179
Ընդ. ամենը 194 մեւեալ :

— Անուղղակի արաց վարչութեան անդ-
դիացի պատուիրակ Պ. Էսկար Վէնտան,
Փարիզէն Լօնտոն գացեր է, անդդիական
կառավարութեան հետ խորհրդակցելու
համար թէ փոքր իշխանութիւնք ինչ մաս
պէտք է վճարեն օսմ. պարտուց բաժա-
նակից ըլլալովին. յիշեալ պարտքը ծրա-
գիր մը յօրինած է այդ մասին որ 29 տա-
րի շարունակ 285 հազար սակի հատու-
ցանել կը տրամադրէ, և այդ գումարը
Թանտառանի, Պուլկարիոյ, Սերվիոյ, Բուսա-
նիոյ ու Գարաթաղի միջև համեմատաբար
պիտի բաժնուի :

ՎԱՅԻՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՏԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուին ամեն լեզուաւ և
զանազան գրերով, ընտիր քաւթօնի վը-
րայ ի գին 100 հաւը 40 դահեկան :

Փափաքողք պէտք է դիմեն Արամեան
պարտքը, Յակօբեան խան թիւ 13 :

Այցելուներէն մին պատասխանեց ու Սէպօն Բաղէ-
կամ Բալմէրի պէս անկրիական վերջաւորութեամբ ան-
ուան մը հնչուիլը լսեց :

Դերակոման անուանէն բան մը չէր հասկնար, բայց կե-
րեւէր իրեն թէ այս ձայնն անծանօթ չէր :

Վարանմունքն երկար չտևեց :

Դուռը բացուելով, սեմին վրայ մարդ մ'երևցաւ՝
որով ձեւքը գտնուած ճրագը բոլորովին օտարականին
վրայ ցալալով, Պ. Եր Բանդօւվոյի կերպարանքը լուսա-
ւորեց :

Արդ. դերակոման չէր ճիշտաւ. սենեկապան ըս-
պատաւրն ու ազնուական օտարազգիին զիրար կը ճանչ-
նային :

Ուստի և բոլոր կարծիքներն ստալդ եղած ըլլալուն՝
փառաւորուիլ սկսաւ :

Հարկաւ Գրիստափօր Գօլօմպօս ալ՝ Ամերիկան նըշ-
մարած տանն այդպիսի բան մ'ըզաց :

Երկու այցելուները ներս մտան ու դուռը վրանուն
զօցուեցաւ :

Տեսարանին տանէ հետաքրքրական պահուն՝ վարա-
գոյրը կը գոցուէր, ինչու որ դերակոմանին դուռը
հաստ փեղկեր ունէր ուրկից՝ հազիւ լուսոյ ալար շա-
ւաւիդ մը դուռը կը թափանցէր, հետեւեալ և Սէպ-
օն դերակոմանին բարձրէն՝ ալ տեսնելու բան մը չու-
նէր :

Երբ լուսն մը համազուեցաւ որ դաւաճանական ժողո-
վը չէր կրնար դիմել, վար իջնել օրոշեց, զի արդէն օ-
դին մէջ բանած դիրքէն կամաց կամաց անհանգստու-
թիւն կը դարձնէր :

բող մարդն այդ զգուշութիւնը բոլորովին աւելորդ կը
դատէր :

Արդարեւ խորհրդաւոր աշտարակը ցած փողօցին՝
աւաներուն վրայ այնչափ բարձրէն կը նայէր որ, օ-
դապարիկով աղետաւոր մը միայն կրնար ներս նայիլ :

Բաց տալի լոյսը թերեւ նշան մ'էր :

Հիմայ օր հոն հասեր էր, ինչ միջոցով սենեկապան
պատաւորը լրտեսելու էր :

Դիտարան մը գտնելու համար խելք կը յօգնեցներ,
երբ մութին մէջ ծաւի մը զարնուելով, գաղափար մը
ծնաւ :

Սէպօն գիւղը մեծցեր ու մանկութիւնը բոյնէ անծեղ
հանելով անցուցեր էր, արդ. կը դարձնէր այդ ոյժը դեռ
վրան էր :

Եւ արդէն վարանելու ժամանակ չը կար, կամ
ծառին վրայ մագլցելու կամ բերանն օդին բանալու
էր :

Դերակոման ապիւստն ու մինչ իսկ մօրթը վրայ ա-
ւաւ՝ օր կնձնի մը կեղծին շփուելով կը կեղծեալէր,
այսու հանգերէ քառանկարայ եռանդով մը կոճիկն պը-
լուեցաւ :

Ելքն երկար ու տաժանելի եղաւ ու երբ ծառին ա-
մենաբարձր հերձին վրայ նստաւ, ձեւքերը օտարիկ կը
ցուէին :

Խօշոր ու զօրաւոր ճիւղ մը օրունքներուն մէջ տեղ
ու կնձնիին գլխաւոր բունն ալ իբր յենարան տաւեր
էր :

Ծառն անէն շատ շատ տառն և հինգ քայլ հեռու էր
ու Սէպօն պատուհանէն քիչ մը վերօք նստեր էր, վեր-
ջապէս պիտի տեսնէր :

Փ. Ա. Ն. Ա. Ս. Է.

ԳԵՂ. ԸՆՏԱՐԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ. ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՑՆ

Կը ծախուի Միջնադարի եւ Ընկերաց Սմե-
րիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ
Փանաթէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս
Սմեթիկայի եւ Եւրոպայի, նոյնպէս եւ Թուր-
քիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն
գտած է :

Փանաթէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բը-
ժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն
մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր
բժիշկի աւ գեղ եւ գարման հաղիւ կը գտնուին
Փանաթէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով
բոլորովին անվնաս է : Փանաթէն այրածին ցաւը
կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ : Նոյն-
պէս եւ մարմնոյն կտրուած աւ ճնշուած անդե-
րուն ցաւն ու բարձրը շուտով կ'առնէ :

Ձղային, յոգային եւ ոսկրային օտարիկ
ցաւերը բուժելով՝ աստիճանաբար կը հան-
գարանցնէ : Ատոմոքով, փորի եւ աղեաց ցա-
ւերը կը կտրէ աւ աղիէ յառաջ եկած դժուա-
րութեանց աստիճան կ'առնուի :

Փանաթէն անհայր մտտիկ ցաւերը շուտով
կը բուժէ : Մարմնոյն կտրուած կամ վիրա-
ւորեալ կողմերն աստիճանաբար քսելով շուտ
կը բժշկուին ու կը դողուին : Փանաթէն կը
բժշկէ նաեւ փորձարութիւն, թանձր, հաղ,
ջերմ, կոկորդի բարձրեւ սուսցը, մէջքի ցաւ
եւ այլ զանազան անոտեր, որոց սկզբնապատ-
ճառը գրեթէ նոյնն են : Այսպէս կը վկայեն
շատեր, որք փորձած են : Ընտանիք իրենց
տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք
իրենց մօտ Փանաթէն պահելով եւ յանկարծա-
կան դժուարութեանց ատեն դորձածելով մեծ
օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց աստիճան
կ'առնուին : Փանաթէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմ-
նոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշ-
կութիւն կը գործէ :

Գործածութեան կերպը հետեւ է : Գլխաւոր
վաճառատնիւն է, Ղալաթիոյ Եփեսոս-Ջամիկի դրան
կից Միջնադարի Սմեթիկեան վաճառատնը,
նաեւ մայրաքաղաքի գեղացւոց քով աւ
գաւառներն ալ կը գտնուին :

ՀԱՆՔԱՐՈՑ ԳՈՐԾԱ

Յաւ. Գօնա. Գոց. երէկ իրիկուն	44-26
» » Բաց. այս առաւոյտ	-
ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵՔՂՔՈՑ	
Բուժէլի երկարութեւ Քրոնիք	52-
Թրամպոյ Օսմ. Լիբ.	3-60
Թղթադարձ » »	4060

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴԻԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկի 100 դարուշէն)

Անգղիկն. ոսկի	440-
Գաղղիական »	87-25
Բօլ »	90-10
Գրիմից »	51-25
Գարպօն թուղթ	9-25
Գարպօն արծա.	90-10
Մէճիթի	108- 6
Վեցնոց	104-20
Հինգնոց	104-20
Մէճիթի	104-

ՏՕՔԹ. Ա. ՊԱՂՁԷՊԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել Հայ Հասարակու-
թեան որ, ո եւ է՝ հիւանդութեան ենթակայ
ըլլալով՝ իրեն դիմողներն պատրաստ է ըն-
դունիլ անհն առտու ժամը մէկէն մինչեւ 5
Նսկի զսպիւթէ ճատտէսի Եզմիտի օթէլ վերի
յարկ թիւ 24 սենեակն : Դիմող հիւանդք մեծ
խնամօք գարմանուելով ամեն կերպով խիստ
գոհ պիտի ըլլան : Ուրախ օրերն ժամը 4 էն
մինչեւ 9 ը հիւանդք ձրի կը նայուին :

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՍԱՆՃԱՐԺԵԱՆ

Վերադարձած լինելով Փարիզէն ուր մի քա-
նի տարի մասնաւոր ուսման աստիճան ըրած
է վիրաբուժութիւնը եւ մանկաբարձութիւնը,
պիտի ընդունի հիւանդներ ձրիաբար ամէն
հինգշաբթի օրերը ժամը 6-8 ի դեղատնի
Մէրիմէթեան, Պաղլէ գառու, ուր նաեւ
պիտի գտնուի մի եւ նոյն ժամուն երեքշաբթի
եւ շաբթ օրերը :

Գ. Ա. Մ. Է. Լ. Ի. Ա.

(ՆԱԽԿԻՆ ԿԼՈՒՈՒՄ)

109 - Կալաթայ Սանտրդ ճըլար փողոց - 109

Երբեմն Գօնթի Շահինի եւ յետոյ «Կլուա»
անուամբ մեր վարչութեան ներքեւ գտնուած
ծխախոտի գործարանն, այս անգամ կառա-
վարական պաշտօնակաւն ազդարարութեամբ
իւր անունն «Գամելիա»-ի փոխելով, ըստ նախ-
նոյն ամեն ջան եւ դոհողութիւն չսխալ իւր
նայուի մեր կողմէն աւելի եւս ընդհանրու-
թեան գոհունակութեան արժանանալու, եւ
նորա ճաշուր լիովին գոհացնելու համար : Կե-
տեւաբար կը հրաւիրեմք մեր արգոյ յաճա-
խողներն, որ փութան պատուել յայն գոր-
ծարանն, եւ նորա արտադրութեան ազնիւ եւ
ընտիր ծխախոտներէ բաղադրեալ լինելն փոր-
ձով հաստատեն :

Մասնաւոր խնամով նոր ձեռք բերուած
Եփեսոսի հատընտիր բերքերուն շնորհիւ յա-
ճախորդք կարող են գտնել մեր քով այնպիսի
անխառն եւ զաւտ հոտաւէտ ծխախոտ եւ
գլանիկներ, որոնց գերազանցութեան չեն կա-
րող հաւատարիլ եւ բողբոջութեան մասնի
պիտի ո եւ է ծխախոտի արտադրութիւնը :
Թէ Կ. Պօլսէն արուած եւ թէ գաւառներէն
ղրկուած յանձնարարութիւնը ամենայն ճշգու-
թեամբ եւ փութանակի կը կատարուին, ինչ
քանակութեամբ որ ըլլան արուած : Կրաման-
ներն :

Օտար երկիրներէ եկած յանձնարարութիւնը
ըստ մաքսային օրինաց պաշտօնի աուրքէ ա-
զատ են :

Մթերմանց, Կալաթայ Սանտրդ ճըլար փողոց
թիւ 109 :

Մասնաճիւղ՝ Կ. Պօլս. Պաղլէ-բաղա
թիւ 165 :

ՏԵՐ-ԻՄԱՐԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԱՆԻՔԵԱՆ

Իրգա փաղա խաճ թիւ 14

Այլերը ներս նետելով տեսած տեսարանն այնչափ
տարօրինակ էր՝ որ մաքի օգնականներէ դուրս էր :

Յեղունէն կախուած լամպը մը սենեկին լոյս կը
տար, որ ուժով պատերուն կը զարնէր. այս պատերը սե-
գօրգով պատած էին :

Սոյն գերեզմանային վայրին մէջ տեղ՝ մարդ մը ծուլը
դրած կարծեա կաշուէր :

Առաջը կանգուն առաքելայ մը կար՝ զոր Սէպօն
դժուարաւ ճանչցաւ ու նոյն պատին գէմ ոտքի կայնած
ուրիշ մարդ մը կտրծեց :

Վերջը տեսաւ որ ապաւին գէն ու գարդ մ'էր :

Տարօրինակ առաքելաբան մը գարգումանկը լամպերին
տակ կը փախլէր, զրա՛ն ու բարձրաններն, որ այնչափ
լոյս չէին առնուր, ազատագոյն կերեւէին. բայց իրաւ միջ-
նադարեան օգտագործութիւն մ'էր՝ որու առաջ Պ. Լուա-
զօ կերկրապաշէր :

Դերապան մը այս անգամ լի անտարանը գլխակով,
խօրին աղջուլեան մը մէջ ինկաւ :

Ինչ պաշտօն էր, զոր այս տարօրինակ անձը՝ նոյն
իսկ Բարիդի մէջ կը կատարէր :

Սփրիկեան ծովագործ խափշիկներուն պէս ֆէթիշ (1)
մը կը պաշտէր :

Ի դուր Սէպօն կը մտածէր, մեկնութիւն մը չէր
կրնար առաւ ասոր :

Չարմանքէն քոր կտրեր էր :

Եթէ Լուազօյի խենդ ըլլալն ընդունէր, բացառ-
ութիւն մը գտնել կարելի էր, բայց այս անթերի ըս-
պառաւորը բժու խելացնութեան նշան չէր ցուցած :

(1) Սեւամորթներու կուռք :

(Մ. Թ.)

Խնդիրն աւելի եւ հետաքրքրութիւն կ'առանար :

Դերապան իր խորհրդածութեանց մէջ ուղղած ու
աչքերը բացած այս գէն ու զարդի երկրպագուն կը
գիտէր, երբ մէկէ ի մէկ ուղադրութիւնն ուրիշ կողմ
դարձաւ :

Սէպօն հակառակ աստիճան հօլերուն՝ որ նստած
ծառն ուժգին կը ցնցէին, ժանգոտ ծխիկներուն վրայ
դարձող գրան մ'աղմուկն օրօշել կարծեց :

Այս աղմուկը վրէժն, պարտիքին սատրապն եղող փո-
ղոցին կողմէն կը գար :

Գիշ մը վերջ ալ կատակածի տեղ չմնաց :

Դանդաղ ու հաւատար քայլերով երկու մարդիկ զա-
ւիւրէն կ'եկնէին :

Սէպօն վատահ էր օր չէր տեսնուեր, ուստի տակը
նայեցաւ : Բայց գիշերն այնչափ մթին էր, որ միայն եր-
կու մարմնոյ ձևեր նշմարեց օր գէպ ի տունը կը գի-
մէին :

Սէպօնի անձկութիւնն այնչափ էր, որ շունչը կը բռ-
նէր, իբր թէ անձանթները կրնային զանի լսել :

Նորեկներն այնչափ մօտէն անցան որ՝ աշտարակին
ձգած ստուերին մէջ աներևոյթ եղան ու ալ դերապան
չկրցաւ զանոնք տեսնել, բայց գրեթէ անմիջապէս լսեց
որ գետնալարիկն դրան երեք ուժգին հարուածներ կը
տարին :

Սոյն կոչումը նոյն ժամայն իւր արդիւնքն ունե-
ցաւ :

Երկրորդ յարկին փեղկերը գոցուելով, լոյսն առե-
րևոյթ եղաւ :

— Ո՛վ է ան, հարցուց ներսէն ձայն մ'որ հաղիւ կո-
րուէր :